

Nr 168.

Av herr **Linderot** angående extra förmögenhetsskatt m. m.

Redan vid framläggandet och antagandet vid 1940 års urtima riksdag av förordningen om allmän omsättningsskatt anfördes både från regeringens och riksdagens ledamöter starka betänkligheter mot denna skatt. Departementschefen anförde till förslaget att »vägande invändningar av ekonomisk, socialpolitisk och även skatteteknisk art . . . kunna riktas mot en sådan skatt, vilken utformning den än erhåller . . .» Med hänvisning till sin åsikt, att statsfinansiella skäl krävde en ökad beskattning, tillstyrkte han emellertid införandet av en allmän omsättningsskatt. I debatterna om förslaget i kamrarna trycktes framför allt på de socialpolitiska olägenheterna av den föreslagna skatten. Liksom alla indirekta skatter måste den bli av regressiv natur, d. v. s. medföra alltmer ökad proportionell belastning vid sjunkande inkomster. Den innebar därför en förskjutning av krigets och krisens bördor från de välbärgade till de fattigare befolkningsskikten. Genom att till de skattepliktiga varorna fördes en rad av artiklar av karaktär att vara nödvändighetsartiklar även för barn, ökade belastningen på de barnrika familjerna särskilt tungt. Även i riksdagen betraktades emellertid de statsfinansiella kraven såsom för ögonblicket mest vägande.

Under giltighetstiden för den allmänna omsättningsskatten ha många röster höjts för dess slopande eller i varje fall begränsande. Kooperativa förbundet har sålunda uttalat sig för undantagande av samtliga livsmedel från omsättningsskatt. Husmodersmöten och kvinnoföreningar ha framfört liknande önskemål och i vissa fall uttalat sig för fullständigt slopande av den allmänna omsättningsskatten. Dessa framställningar ha givetvis sin materiella bakgrund i den kraftiga försämring av levnadsvillkoren, som de fattigare hushållen och särskilt de barnrika hushållen fått underkasta sig under krigsåren.

De socialpolitiska skäl, som redan under år 1940 starkt talade mot en allmän omsättningsskatt, ha under krigsåren kraftigt förstärkts. Knappast hos några representanter för de ekonomiskt eftersatta folkgrupperna finnas några sympatier för skattens upprätthållande — under förutsättning att man därför ej behövde företaga någon ändring av statsutgifternas storlek eller proportionerna mellan de till olika finansieringsmetoder hänförliga inkomstsummorna.

Problemet skulle alltså gälla att finna en annan skatteform, genom vilken

kunde vinnas åtminstone de 290 miljoner kronor, som den allmänna omsättningsskatten beräknas inbringa under nästkommande budgetår. En sådan skatteform erbjuder sig enligt vår mening i en särskild beskattning av förmögenheterna, i stort sett anordnad efter de grunder, som föreslås av professor Erik Lindahl i den från finansdepartementet utgivna promemorian angående förutsättningarna för och verkningarna av en engångsskatt å förmögenhet i Sverige.

En dylik särskild beskattning av förmögenheterna förutsättes i allmänhet företagen först efter krigets slut. Det finns emellertid anledning betona de starka skäl, som professor Lindahl anför för att »engångsskatten» uttages så fort ske kan, eller enligt hans uppfattning år 1944 (den mellanliggande perioden anses nödvändig för genomförandet av ett förbättrat taxeringsförfarande etc.) Härvid säges bl. a.: »Fortsätter åter kriget ännu år 1944 och framstå fredsutsikterna då alltjämt såsom ovissa, tala däremot övervägande skäl för att ej skjuta avgörandet rörande engångsskattens införande på framtiden. En år 1944 upptagen engångsskatt kan nämligen i detta fall också motiveras som ett led i en skärpt konjunktur- och prisstabiliserande politik och kan alltså på det hela taget väntas medföra gynnsammare verkningar än en motsvarande skatt upptagen efter kriget.»

Det är anmärkningsvärt att en dylik särskild förmögenhetsbeskattning överhuvud taget ej finns upptagen i det stabiliseringsprogram, som utarbetats av dir. G. Söderlund och godkänts av regeringen. En dylik beskattning skulle nämligen med stor säkerhet få sina gynnsammaste verkningar just i nuvarande ekonomiska läge med dess överflöd på kapitaltillgångar i likvid form.

Möjligheten att kunna slopa den av socialpolitiska skäl förkastliga allmänna omsättningsskatten och de goda konjunktur- och prisstabiliserande verkningarna av en särskild förmögenhetsbeskattning synas vara skäl, som var för sig ensamma väga tyngre än de skattetekniska svårigheter, som eventuellt möta ett användande av den diskuterade skatteformen redan under budgetåret 1943/44. Det förhållandet, att den nuvarande förmögenhetstaxeringen ej är effektiv, borde ej få utesluta en beskattning av de taxerade förmögenheterna, liksom ej heller bristerna i inkomsttaxeringen utesluta uttågande av inkomstskatter. En förbättring av förmögenhetstaxeringen bör emellertid ske snarast möjligt, så att motsvarande beskattning redan år 1944 kan genomföras beträffande de ur taxeringssynpunkt nytillkomna förmögenheterna.

Med hänvisning till ovanstående föreslås,

att riksdagen måtte besluta att av förmögenheter å minst 20.000 kronor i enlighet med riktlinjerna i den av professor E. Lindahl utarbetade »Promemoria angående förutsättningarna för och verkningarna av en engångsskatt å

förmögenhet» uttaga en extra förmögenhetsskatt av genomsnittligt tio procent.

Vidare hemställes, att utskottet måtte utarbeta nödig författningstext i anslutning härtill.

Stockholm i januari 1943.

Sven Linderot.
